

Tjänsteställe/handläggare

Planering och samhällsutveckling
Deniz Tütüncü
E-post: deniz.tutuncu@nynashamn.se
Tel:

Beslutsinstans
Kommunstyrelsen

Reviderad Remiss av promemoria med förslag till ändrade bestämmelser för vattenmiljö och vattenkraft, svar senast 2 oktober dnr M2017/01639/R (reviderad 2017-09-21)

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen antar nedan förslag till remissversion som sitt eget.

Sammanfattning

Miljö- och energidepartementet har i promemorian Vattenmiljö och vattenkraft föreslagit förändringar gällande vattenverksamheter med koppling till produktion av vattenkraftsel. Förslaget är också en anpassning av EU:s ramdirektiv för vatten till följd av den s.k. Weserdomen. Promemorian föreslår att vattenverksamheter med koppling till produktion av vattenkraftsel ska förses med moderna miljövillkor. Nynäshamns kommun har inget att erinra mot promemorians förslag. Som en konsekvens av Weserdomen föreslås också att Miljöbalkens 5 kapitel får en ny §3 som föreslås få lydelsen att "...kommun inte får tillåta att en verksamhet eller åtgärd påbörjas eller ändras på ett sätt som äventyrar möjligheterna att följa en miljökvalitetsnorm...". Kommunen ställer sig frågande till hur ordet äventyras ska definieras. Nynäshamns kommun ställer sig frågande till hur vattenverksamheter och miljöfarliga verksamheter kan komma att påverkas av en skarpare tolkning av EUs ramdirektiv för vatten. Kommunen anser inte att oproportionerligt stränga krav som förbud mot reningsverk och vattentjänster bör skrivas in i svensk lag. Weserdomen innebär att "försämring av statusen" hos en ytvattenförekomst ska tolkas så att det föreligger en försämring så snart statusen hos minst en av kvalitetsfaktorerna blir försämrade med en klass. Slutligen efterfrågar Nynäshamns kommun en samhällsekonomisk konsekvensanalys av promemorians förslag som bör innefatta kustvattenområden.

Bakgrund

Nynäshamns kommun har utsetts till remissinstans för promemoria med förslag till ändrade bestämmelser för vattenmiljö och vattenkraft. Förändringarna är ett resultat av energiöverenskommelsen som regeringen slöt med Moderaterna, Liberalerna, Centerpartiet och Kristdemokraterna 2016. Promemorian föreslår också ändringar av miljöbalken som en följd av den så kallade Weserdomen.

Ärendet

Yttrande från Nynäshamns kommun

Nynäshamns kommun har inget att erinra mot promemorians förslag gällande krav på att vattenverksamheter med koppling till produktion av vattenkraftsel ska förses med moderna miljövillkor.

Definition av termen "äventyra"

Förslaget om att införa en regel som anger att en myndighet eller en kommun inte får tillåta att en verksamhet eller åtgärd påbörjas eller ändras på ett sätt som "äventyrar" möjligheterna att följa en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. 2 § MB som avser vattenmiljön eller försämrar vattenmiljön i strid mot ett försämringsförbud i en sådan norm, är svårtolkat.

Promemorian fastslår att en av de huvudsakliga förändringarna i promemorian är att "Verksamheter får inte äventyra möjligheterna att uppnå den kvalitet på vattenmiljön som följer av EU-rätten och inte får medföra en försämring av vattenkvaliteten i strid med ett försämringsförbud." Till följd av detta föreslås termen "äventyra" inkluderas i miljöbalken på flera ställen, bland annat i förslag till nytt 5 kap. 3§; 22 kap. 25§ punkt 9 och 22 kap. 29§. Termen kommer från EU-domstolens beslut i den s.k. Weserdomen (dvs. EU-domstolens avgörande i mål C-461/13):

"1) Artikel 4.1 a i–iii i [ramdirektivet för vatten] ska tolkas så, att medlemsstaterna – med förbehåll för att undantag kan beviljas – är skyldiga att inte lämna tillstånd till ett projekt när projektet kan orsaka en försämring av en ytvattenförekomst status eller när projektet äventyrar uppnåendet av en god status hos en ytvattenförekomst eller en god ekologisk potential och en god kemisk status hos en ytvattenförekomst vid den tidpunkt som anges i direktivet." [red. anm.]

EU-domstolen förtydligar inte vad som menas med "äventyra" och vägledning för tolkning av detta äventyrandeförbud i stort saknas även i promemorian. Uttalandena i promemorian om att kravet troligen inte kommer att medföra att tillstånd vägras i någon större utsträckning än vad som är fallet i dag kan starkt ifrågasättas. Nynäshamns kommun ställer sig frågande till hur termen "äventyra" ska tolkas.

Weserdomens konsekvenser för vattenverksamheter samt miljöfarlig verksamhet

Förändringar till följd av Weserdomen är långtgående. Nynäshamns kommun ställer sig frågande till hur vattenverksamheter och miljöfarliga verksamheter kan komma att påverkas av en skarpare tolkning av EUs ramdirektiv för vatten. Weserdomen innebär att "försämring av statusen" hos en ytvattenförekomst ska tolkas så att det föreligger en försämring så snart statusen hos minst en av kvalitetsfaktorerna enligt bilaga V i direktivet blir försämrad med en klass, även om denna försämring av kvalitetsfaktorn inte leder till en försämring av klassificeringen av ytvattenförekomsten som helhet. Nynäshamns kommun ställer sig positiv till ambitiösare miljökrav men domen innebär att en verksamhet eller åtgärd som innebär ökad påverkan eller ökat utsläpp inte ska tillåtas när den fysiska förändringen kan orsaka en försämring av en enskild kvalitetsfaktors statusklass, om inte undantag för verksamheten meddelas i enlighet med ramdirektivet för vattens undantagsregel (artikel 4.7).

Enligt lagen om allmänna vattentjänster (2006:412) §6, är avloppsrening ett offentligt uppdrag som syftar till att skydda miljön. Tuffa relevanta och korrekta krav bör därför tålas. Samtidigt är det viktigt att långsiktiga investeringar blir rätt och att de ställda kraven inte blir orimliga eller beslutas på fel grunder.

Konsekvenserna av domen kan komma att påverka alltifrån vatten och avloppshantering, muddring, dagvattenhantering och även vattenrelaterade frågor vid detaljplanläggning. Ett exempel som oroar Nynäshamns kommun är ifall detaljplaner och uppförande av reningsverk stoppas på grund av utsläppen från dagvatten och renat avloppsvatten ökar. Följden kan bli att bostäder eller annan utveckling försvåras eller hindras.

Behov av samhällsekonomisk konsekvensanalys

Promemorians föreslagna regeländringar påverkar, utöver konsekvenser för vattenkraften, många samhällsbyggnadsprojekt. Sådana projekt påverkar ofta vattenförekomster – i mindre eller större omfattning. Frågorna analyseras dock alltför kortfattat i underlaget, trots att konsekvenserna för

exempelvis utveckling av transportinfrastruktur, bostadsförsörjning och kommunaltekniska anläggningar kan bli betydande. Stockholm och Nynäshamn är i en expansiv fas med viktiga samhällsbyggnadsprojekt: den nya stadsdelen Segersång och Norviks hamn är två exempel på det. Förslagen till ändrade bestämmelser för vattenmiljöer får inte hindra utvecklingen av ovanstående exempel eller andra som har betydelse för Stockholms fortsatta expansion.

Nynäshamns kommun anser att det krävs en gedigen utredning av vad dessa ändringar kan komma att ge för samhällsekonomiska konsekvenser. En betydande del av promemorian behandlar förändringar rörande produktion av vattenkraftsel och krav på moderna miljövillkor kopplat till vattenverksamhet för produktion av vattenkraftsel, men förslaget innebär flera andra långtgående förändringar av vattenverksamhet och miljöfarlig verksamhet och kommunen önskar en utförlig analys av vilka konsekvenser det kan ge Sveriges kommuner.

Ramdirektivet för vatten (2000/60/EG) inkluderar ytvatten (inlandsvatten utom grundvatten) vatten i övergångszon och kustvatten utom när det gäller kemisk status då det även ska inbegripa territorialvatten. Hur förslagen påverkar kustvatten och territorialvatten berörs inte i promemorian och Nynäshamns kommun anser att en samhällsekonomisk konsekvensanalys även behöver inbegripa dessa vatten.

Med anledning av dessa stora förändringar anser Nynäshamns kommun att det krävs en gedigen utredning av vad dessa ändringar kan komma att ge för samhällsekonomiska konsekvenser.

Följdförändringar i Plan- och bygglagen

Nynäshamns kommun anser att förändringarna av en ny lydelse i miljöbalkens 5 kap. 3§, strykningen av 11. Kap. 6§ samt ändringen av 2 kap. 7§ ger konsekvenser för plan- och bygglagen. Promemorian menar att dessa ändringar inte ger behov av några följdförändringar men Nynäshamns kommun delar inte den uppfattningen.

Tommy Fabricius
Kommundirektör

Mikael Gustafsson
tf. Planeringschef